

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Megjöttek a gyerekek

Forrás:

Az Újság

Bp.

1918. IV. 27

Osztályozás

Tárgy

361.85

Hely

Idő

"1918"

Személy

Helyszár

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Megjöttek a gyerekek...

(Az isolai és a portorosei csoportok érkezése. — Gyerekosztás vaksötétben a Tattersallban.)

Ma este nyolcz óraker megjöttek a portorosei és az isolai gyerekek, Károly király gyermeknyaraltatásának első visszatérő transzportja. Holnap, holnapután, e hó utolsó napjáig nyomon követi őket a többi.

Az első transzport nem igen hálálkodott. A kiszállásnál kicsattant ugyan belőlük a jókedv egy kis nótázással, éljenzéssel, műelkesedéssel.

A legtöbben nem szóltak semmit. Nem áradtak, nem is panaszkodtak.

Huskától megkérdeztem, mi a panasza, mik az élményei?

Kényszeredett mosolyra görbült a kicsi szája:

— Jó volt, jó volt, hiszen nem illik panaszkodni. De azért tessék csak idehajolni, megsugom a bácsinak: jaj be jó, hogy itthon vagyok.

— Igen, Huskám, a Tattersallban várja az édesanyja. Hát neked, kicsikém, mi a neved?

Ez már nagyocská lány. Okos, csillogó szemű, beszédesebb is, dalosabb a többiekénél. Nem mondhatnám, hogy kerek és pirosarozu a jó levegőtől és a bő tápláléktól. A hosszú utazás bizonyosan megviselte.

— Mi a neved, kis lányom?

— Meskó Olgának hívnak! Nekem jó dolgom volt, bácsikám, s meséinék én többet is, ha meg tetszenék látogatni... A Százados-utczában van a lakásunk.

Ugy volt, hogy három óra negyven perczkor robog be a nyaraló gyermekek első különvonatja. Négy órától hét óra lett, mert három óras késést jelentettek a keleti pályaudvaron. Hét óraker már sokan szorongtunk a fővárosi kirendeltség keleti pályaudvari szűk helyiségében. Újabb jelentésjött:

— A vonat késik, lesz abból nyolcz óra is, mig kiszállnak a gyerekek.

A szűk helyiségben mozgalmas volt az élet. Csilingelt a telefon, rendezkedtek a megbizottak, igazgatók és alkalmazottak. A buzgó, de nem éppen nagyszámu személyzet. Mert rendet kell teremteni. A vonat a külső B. vágányon jött. Katonai kordonnal el kell zárni a pályaudvart, a várakozó szülőket a Tattersall udvarába terelni, megnyugtadni, tartani jó szóval. Hiszen már három óra óta várakoznak szegények, tehetetlenül tipegve-topogva, kicsit szepegnek, siránkoznak, általában mégis boldogok és türelmesek. Egy kendős asszonyság szopós babáját oszítgatja, közben maga is sir halkap, szipákolva.

— Ne busuljon, asszonyom, megfőn ma a gyerek.

— Rezsőkét meg Laczikát várom. Jaj Istenem, mi lesz velük?

— Semmi, semmi, úgy éltek azok, mint hal a vízben!

— Hiszen meg is irták Portoroséból. A Laczika még el is dicsekedett, hogy fehér kenyeret kaptak az ebédhez, meg hogy olyan vízben fürödtek, a minnek sós volt a vize. Hanem azért mégis fáj a szive az embernek, a mikor a magzatjáról van szó.

Öt óraker még száznál se volt több a várakozók száma, hét óraker már hosszú sorban állították fel az aggódó szülőket.

— Még nem jön a vonat? Nem jelezték?

Egy szakállas ur bejelenti az újabb késedelmet. Egy kis dikoziót is tart a sirdogáló szülőknék. Hogy nem kell aggódni, nincsen baj, nem is volt. A gyermekek egészségesek, nyolcz órára már mindenki épségben viheti haza a magáét. Nem is úgy volt, a hogy az újságok irták! No nem egészen!

Hát persze hogy nem. A kirendeltség irodájában lázas a munka, de példás a rend. Jön egy uri asszony, dult arczu, vörös, lázas szemű. Dideregve hebegi el, mi hozta ide.

inyomdája 1919.

— A kis fiam, jaj a kis fiam.

A kirendeltség főnöke — polgári iskolai tanár — váltig faggatja, csitítván.

— Nyugalom, nagysám. Nem értem, mi a panasza, mi van a fiával? Portoroséból várja?

— Nem Portoroséból! Abbaziában van a gyerek.

— Akkor holnap tessék elfáradni! Holnap jönnek az abbaziai gyermekek!

— Az enyém nem, kórházban van szegény. Édes uram... nagyságos uram, könyörüljenek meg rajtam. Azt írta a fiu, hogy vörhenye van, s én el akarok utazni a beteghez. Azonnal... kérem, kérem alázattal, megöl a félelem... nem bírom tovább.

Az igazgató megígérte, hogy telefonál távirat-

tot meneszt Abbaziába, s holnap reggel bizonyára itt lesz a válasz. Utazni most nem lehet, de fölösleges is az aggodalom. A levelet a gyerek írta három nappal ezelőtt, ha baj volna, veszedelem, a kormánybiztos táviratban intézkedett volna, a szülőt pedig haladéktalanul értesitenék.

Nagysokára megnyugodott a zokogó anya. Holnap reggel — igérje meg a nagyságos ur — ugy-e bizonyosan itt lesz a sürgönyválasz.

Jönnek az aggódó, türelmetlen szülők. A kirendeltség főnökéről már szakad a verejték. Rettenetesen sok a teendője. Telefonálni, intézkedni kell. Háttha nem jön el mindenkieránt a szülője, hozzátartozója. Ezeknek vacsorát kell rendelni, lakásról kell gondoskodni. A Murányi-utczei iskolában helyezik el a kis nyaralókat, a kik még ma éjszakára is a Károly király gyereknyaraltatásának vendégei lesznek.

Vajahára az igazgató ur is leteheti a telefonkagylót. Az aggódó szülők ostroma ellanyhul, nyugodtan várakoznak a Tattersallban. Megtudom, hogy a gyermekek tegnap este indultak el Portoroséból és Isolából. Két napra való élelmet kapott minden gyermek: hust és nyolczvan deka kenyeret. Reggelire kávéval várták őket egy osztrák állomáson. Csáktornyáról megjött az értesítés, ott babot kaptak a kis nyaralók... A különvonat már elrobogott. Ebéd Siófokon volt: gulyásleves. Jó étvágygyal elfogyasztották. Az utolsó jelentés Székesfehérvárról érkezett. Három órai késedelemmel oda is befutott a különvonat, ha nem lesz újabb akadály, vagy késedelem, fél nyolczra bizonyosan megérkeznek.

Telt az idő... Fél nyolcz is elmúlt és még mindig nincsenek itt a gyermekek. Átszaladok a Tattersall udvarára. Ott már nagy a zugolódás s a desperáció. Közöljük a békétlenkedőkkel, a jajveszékélő anyákkal az állomásfőnökség autentikus jeletnését:

— Husz percz múlva berobog a különvonat, azaz husz percznyi türelmet kérünk. A rendezőség nyugalmat kér, józanságot prédikál. Hétszáznál

több nyermek vonul majd csoportosan... valahogy meg ne rohanják az érkezőket. Ha megbomlik a rend, lesz itt olyan gabalyodás, hogy senki se találja meg a maga gyereket. Várjon mindenki a sorára, míg a rendezőség elvégzi munkáját, a gyerekosztást. Nem kell itt zajongani, ne rohanják meg a fáradtan érkező kicsinyeket, s főképp ne érzelgünk! A sírás-rivást, a boldog viszontlátás érzelmes jeleneteit otthon is el lehet intézni. Háromnegyed nyolczra járt az idő, s a szegény, izgatott, elfáradt szülők megígérték, hogy az ügy érdekében megfogadják a jó tanácsot, nem zavarják a rendezőség amugy is fárasztó és bonyodalmas munkáját.

Azután... nyolcz órakor berobogott a különvonat, a pályaudvar külső B. sínparján. Az első kocsirol a főorvos száll le, s katonásan jelenti a kormánybiztos helyettesének:

— Portoroséból 287 gyerek jött meg, Isolából 490. A többiek holnapra várhatók... Igen, az egészségügyi állapot kitünő volt, csak a mentőket kell értesíteni, hogy az utolsó kocsiiban három elkülönített, gyanus beteg van. Három a nyolczszáz közül. Az egyik vörhenygyanus, a másikkak dysenteriája van, a harmadikkak vérhas a baja. Néhány kisebb bélhuruttól tekintsünk el, mert nyáridőben ez nincsen másként. Most pedig leszálhatnak a gyermekek!

Vezényszóra kitérultak az ajtók, a kis utasok lezártak. Nem várta őket, csak a kormánybiztos helyettes néhány alkalmazottjával, a Népjóléti Központ több tisztviselője s négy-öt újságíró. Az éljenzés ezeknek szólt.

Most már csoportokba állnak a perronon a gyermekek, a nyaraltatási akció kis vendégei. A kis fiuk bágyadtak és kedvetlenek, a kis lányok csacsogóbbak és dalos kedvűek. A dalokat maguk csinálták még Isolában és a vonaton. Vasuti kocsirol vasuti kocsirol szállt a dal, mindnyájan megtanulták. Az egyik így hangzik — és ez a dal őszinte:

Tattersallban szépen muzsikálnak,
Csáktornyán meg bűdös babbal várnak.

Van több ilyen czifra nóta is, gunyoros, panaszszal teli. De tulharsogja a nép egyszerű gyermekeinek dalát a megrendelt nótázás, mely már fennen hirdeti a nagy eredményt, a nagy gyermeknyaraltatási akció dicsőségét;

Gyere me édes anyám,
No de édes anyám, no de édes anyám.
Az én arczom piros-e már,
No de piros-e már, no de piros-e már.
Haj, haj, haj, be megváltozott,
Isolai jó levegőn kipirosodott.

A kőrösi lány dallamára, katonák sorfala között vonul a hosszú gyermekcsereg a Tattersall udvarára.

A mi ott történt, kevés szóval le se írható, ki se mondható. A rendezőség szép terve füstbe ment, a szülők szép ígéretei nem teljesültek. Lihegő anyák rontottak be a gyermekek falanxába. A tömött sorok megbomlottak. Hiszterikus asszonyi sikoly vegyül a férfiak zokogásába. A tullesztett idegek játéka ez. A térségre ráborult a homály, s most már artikulálatlan hangokat hallunk:

— Hol az én Pirikém... anyus, anyus... nem látom az apámat... adják ide Ferikémet.

Rendőri kéz, katonai kordon tehetetlen a szülők rohamával szemben. A rend végképp megbomlott, de a nagy zürzavarban mégis mindenki megtalálja azt, a kit keresett. Szülő, gyermek zokogva borulnak egymásra. Mások meg kaozagnak, tánczólnak örömmükben. Általában a gyermekek a józanabbak. Van olyan anya, a ki átkozódik, hogy sápadt és vérszegény kis leánya még mindig nem dundi arczu és a színe se olyan vérpiros, mint a paradicsomalma. Mások meg boldogok és elégedettek. Szorosan egybekarolva ballagnak hazafelé apa, anya, kisleány és kisleány.

Nekem egy szöszke babán esett meg a szívem, a ki, hogy megtisztult a térség, rémült gyermekszemekkel, zavarodottan nézett körül, de nem látott senkit, a ki keblére ölelje. A kis hősnő küzdött a fájdalomával, míg az elfojtott zokogás megfázta szenvedő testét:

— Jaj Istenem, nem jött el értem az édesany m!